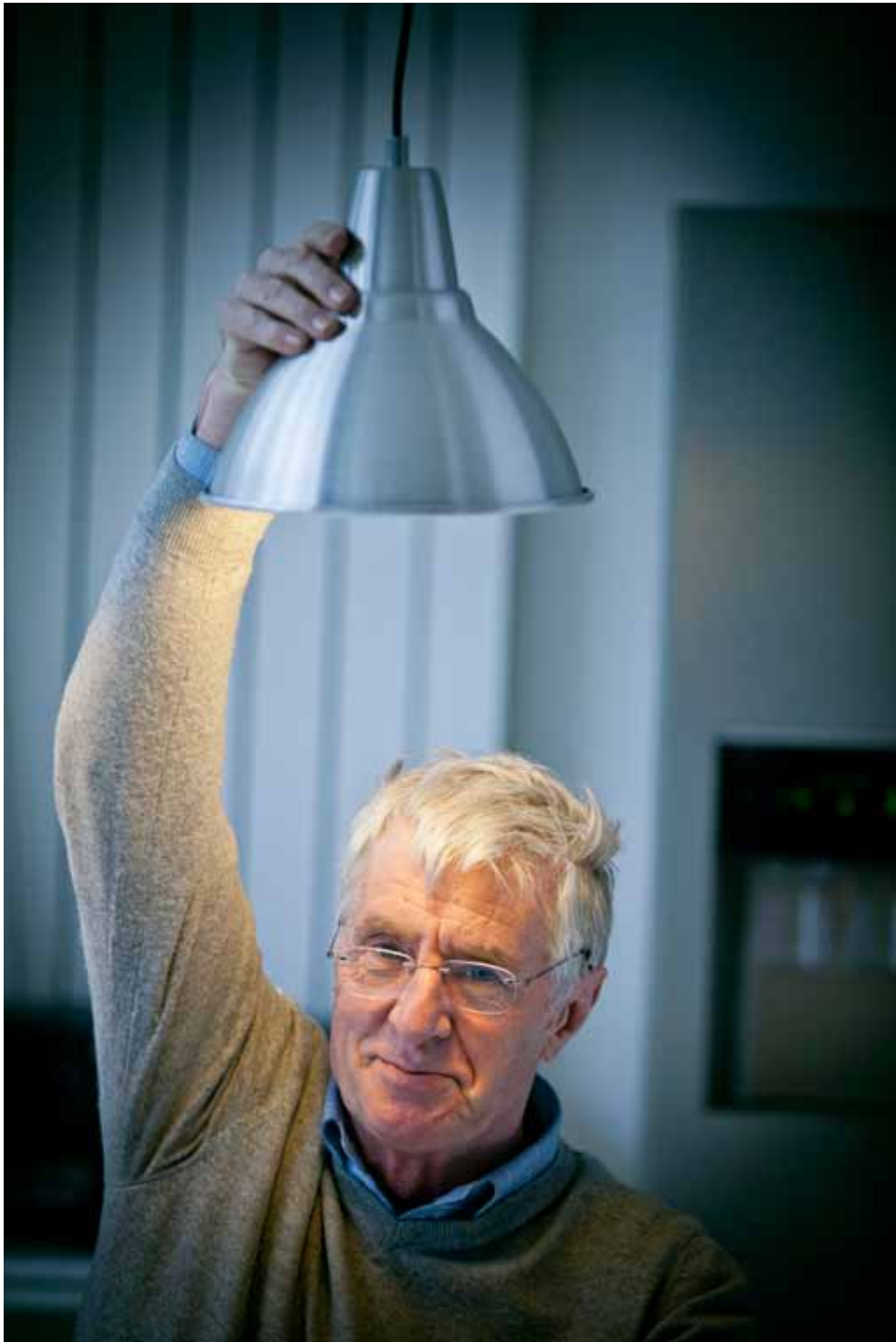

DE BABYBOOMERS SLAAN TERUG

Eerder deze maand publiceerde Humo een brandbrief van de twintigers, gericht aan de babyboomers – de naoorlogse generatie krasse knarren die de voorbije decennia hun wil oplegden aan dit land en de wereld. De lijst met aantijgingen mag er zijn. De boomers hebben potverteerd en de rekening doorgeschoven naar de volgende generatie. Ze hebben hun hooggestemde idealen verraden voor Duitse luxewagens en fermettes in de verkaveling. Door hun indrukwekkende getalsterkte trekken ze in elk maatschappelijk debat het laken naar zich toe. En ze weigeren om afstand te doen van privileges die ze hebben afgedwongen in tijden van overvloed. Met wat kwade wil kan je het discours van de twintigers samenvatten als: 'Zij zijn rijk en wij worden arm, en dat is niet eerlijk.'

Een paar weken nadat de brandbrief bij hen op de vloermat plofte, was volgens ons de tijd rijp om ons oor ook eens te luisteren te leggen bij de geadresseerden. We spraken met vier babyboomers: **Paul Goossens** (65), journalist en destijds als studentenleider hét gezicht van de *soixante-huitards*. **Annemie Neyts** (67), Europarlementslid voor Open VLD. **Ivan De Witte** (63), voorzitter van voetbalclub AA Gent die jarenlang een rekruterings- en selectiebureau runde. En **Frank Van Massenhove** (58), als voorzitter van de FOD Sociale Zekerheid de baas van ambtenaar **Sara Jane Deputter**, die namens Generatie Y sprak met Humo.

Alvast één constante: ze laten allemaal optekenen dat ze nog aan het werk zijn, of tot hun vijfenzes-tigste gewerkt hebben. **Paul Goossens** «Ik vind het normaal dat er een spanning zit tussen generaties. Ik heb er destijds ook aan meegedaan: om jezelf te worden, moet je je afzetten tegen de conventies. Ik heb daar niet veel last mee.

»En deze generatie hééft het recht heeft om de onze een aantal dingen voor de voeten te gooien. De privileges van de oudere generatie, bijvoorbeeld: waarom móéten die senioren per se gratis op de bus? Maar je moet wel een onderscheid maken tussen wie het zich kan permitteren en wie niet – en dat zie ik nauwelijks in die brandbrief.»

Annemie Neyts «Ik vind dit qua generatieclash best meevallen. Ik zie vooral een oproep vanwege twintigers aan de politiek: heb de moed om de beslissingen te nemen die we móéten nemen. En aan de vakbonden: heb ook de moed om aan je leden uit te leggen dat het niet meer opgaat om op vijfenvijftig te stoppen met werken.

»Ik zie hier in de eerste plaats een – kalme – revolte tegen het vasthouden aan het status quo. Tegen vakbonden die als enige antwoord een staking hebben, maar geen echt alternatief. En daar kan ik me zelf ook in vinden.»

HUMO Het wordt nochtans geformuleerd als een generatieclash: *wij tegen zij*.

Ivan De Witte «De clash is toch minder afgetekend dan in '68.»

Frank Van Massenhove «Je kan deze twintigers toch geen gebrek aan respect verwijten? In '68 rekende de jonge generatie genadeloos af met hun ouders – ze werden net geen fascistten genoemd – terwijl ik de twintigers van nu vooral zie prátén met hun ouders. Geen enkele generatie heeft zoveel overlegd met hun ouders als deze.»

De Witte «Als ik twintigers nu hoor zeggen dat het geen steek houdt om het land plat te leggen, stemt dat me tevreden. En wie de moeite gedaan heeft om dat artikel in Humo goed te lezen, heeft gezien dat die jongeren vooral constructieve voorstellen formuleerden. 't Is geen brutale afrekening: ze maken een vrij adequate analyse van de situatie, en gaan vervolgens op zoek naar oplossingen. Dat kan je alleen maar knap vinden.»

Neyts «Ik vind dit nog een zeer gematigd discours, hoewel het in andere landen vaak scherper gesteld wordt. De voorzitter van de liberale Europese jongeren heeft het over generatiediefstal: hij beweert letterlijk dat de boomers roofbouw en diefstal gepleegd hebben op de nieuwe generatie. Ik heb hem

gezegd: 'Beseft goed wat je aan het doen bent. Als je het hebt over generatiediefstal, ben je één van de belangrijkste impliciete afspraken in de samenleving in vraag aan het stellen: de solidariteit tussen generaties. Wij hebben voor jullie gezorgd toen jullie klein en weerloos waren – en dat doen we vandaag vaak nog voor onze ouders die nog in leven zijn. En in ruil zorgen jullie later voor ons.'

»Als je die solidariteit tussen de generaties verbreekt, dreig je het weefsel van de samenleving te vernietigen.»

De Witte «Natuurlijk heeft mijn generatie fouten gemaakt – ook als het over ecologie gaat, bijvoorbeeld. Maar het heeft weinig zin om ons daar nu voor met de vinger te wijzen. De wereld heeft de val van

onlangs op de klimaatop in Durban gebeurd is – en ik ben zelf bereid om flink in te leveren om dat ecologische probleem aan te pakken. Anders wordt de last voor de volgende generaties gi-gan-tisch.

LIBERALE GOLF

HUMO Het idee dat de boomers op een berg geld zitten, doorademt wel het discours van deze jongeren. **Goossens** «Belachelijk. Er zijn er die op een berg geld zitten – of hem volop proberen bijeen te schrapen, om de destijds prominente socialist **Luc Van den Bossche** niet te noemen. Maar zodra je die boomers als één homogene groep begint af te schilderen, zit je fout.

»Als ik die **Pieter Marechal** lees, dat grote genie van JONGCD&V, wordt het bij momenten ranzig.

‘DIE GENERATIE Y: PRECIES OUWE VENTEN!’

de Twin Towers nodig gehad om tot een nieuw veiligheidsbeleid te komen, en zo is het ook met het milieu en het klimaat: de rampen van de afgelopen jaren – de olievlek in de Golf van Mexico, Fukushima, noem maar op – zijn eye-openers geweest. Plots beseffen we hoe dramatisch de toestand is, en ontstaat er een ecologische reflex. Zo gaan de dingen nu eenmaal.»

Van Massenhove «Bij mij is ook heel laat pas het idee gerijpt dat de ecologische catastrofe het grote probleem van deze tijd is. De vraag is nu: wat gaat de jonge generatie ermee doen? Ik bekén schuld voor mijn generatie, maar *don't look back in anger*: er moet nú gehandeld worden. Als ik een *millennial* was, zou ik even woest zijn als ik nu als babyboomer ben over wat er

'De babyboomers hebben sowieso al de kortste loopbaan uit de geschiedenis, en ze zullen ook nog eens tot hun tachtigste of negentigste leven. Maar wij zullen wel hun pensioen moeten betalen.' Daar onbreekt alleen nog de zin: 'Het is tijd dat er kampen komen om ze te vernietigen (*lacht*).'

»De vraag die ik niet beantwoord zie: waar willen deze jongeren naartoe met deze wereld? Ik zie geen project voor de samenleving. In '68 maakten wij van onze kloten tegen de ouderen, omdat ze zo zaagden, en alles zo *boring* was. Maar er werden tegelijk wél ideeën geformuleerd die over de hele samenleving gingen. Dat mis ik nu een beetje.

»Ik hoor bij deze twintigers vooral: *de babyboomers zitten in mijn*

portefeuille. Als ik dat lees, lijken het wel *bejaarden*.»

HUMO Uw generatie heeft jarenlang dit land en deze wereld bestierd. Je kan terecht de vraag stellen: wat heeft ze ermee gedáán?

Goossens «Ja, en je moet toegeven dat wij er niet in geslaagd zijn het economische systeem te veranderen. Integendeel. Vanaf het eind van de jaren zeventig kreeg je een ander soort kapitalisme, en wij zijn niet bij machte gebleken om dat tegen te houden, of zelfs maar theoretisch te weerleggen. De staat heeft alsmaar meer de greep gelost op de financiële sector, en wij hebben het niet kunnen verhinderen.

»Pak de boomers dus aan op wat ze écht verkeerd hebben gedaan: waarom hebben ze jarenlang grootschalige fiscale fraude getolereerd? En waarom zijn er zoveel bedrijven die zo weinig belastingen betalen? Dat is toch niet normaal? Die bedrijven *frauderén* niet, ze kiezen alleen de uitwegen die wettelijk zijn toegelaten. Die bedrijven zitten óók in de zak van die jongeren, hè.»

De Witte (*knikt*) «De Electrabels van deze wereld moeten zwaarder belast worden: dat staat vast. Ik zie dat die jongeren de huidige situatie enigszins proberen te begrijpen, maar ze mogen gerust wat kritischer zijn: de grote bedrijven evenwaardig taxeren is gewoon een kwestie van rechtvaardigheid.

»Een visie om tot een getemperd kapitalisme te komen: dát is waar een overheid nu aan moet werken. Het gaat voor mij niet om de ene generatie die lijnrecht tegenover de andere staat, wel over de evolutie van een systeem dat niet meer in z'n eigen bedding stroomt. Het harde kapitalisme heeft zijn ethische limieten bereikt: het grootste deel van de rijkdom zit geconcentreerd bij een kleine elite. Het is die scheeftrekking die we moeten aanpakken. Het kan niet langer dat de grote aandeelhouders alles opsouperen, dat de bankensector een verrotte logica hanteert, en dat de beursmechanismen zo cynisch zijn. We moeten de concentratie van de rijkdommen aanpakken.»

Goossens «Eigenlijk bewijst de huidige crisis, die het gevolg is van dat ongebreidelde neoliberalisme, vooral hoe *oppervlakkig* onze ideeën toen waren! Maar ja: het is makkelijker om een België ►

► sche regering te laten vallen, dan na te denken over de economische dogma's van de dag. Het overheersende idee was: als je de markten laat doen, kom je wel tot een goed evenwicht. Tegen die liberale golf was niet veel opgewassen. **Paul De Grauwe** heeft het zelfs over *brain-washing*. Als je tegen die deregulering inging, werd je als een zombie beschouwd: 'Waar zijt gij nog mee bezig?'

OP DE SPAARPOT
HUMO De kern van de beschuldiging luidt: de boomers hebben het breed laten hangen, en de factuur doorgeschoven naar de volgende generatie.
De Witte «Het klopt dat dit land decennialang een te grote schuldenopbouw heeft gekend. Alleen vind ik het niet correct om daarvoor

de babyboomers te kapitellen: de jongeren van nu zouden net hetzelfde hebben gedaan als ze in die tijd geleefd hadden. Het is juist dat mijn generatie er eentje is van toelozegroei en vooruitgang. Maar als je dat als hebzucht labelt, vertel je niet het hele verhaal. De snelle evolutie van de technologie speelde ook een grote rol: die maakte dat het plots allemaal met een razende vaart vooruitging.»
HUMO De jongere generatie vindt dat zij daar nu voor opdraait. **Ivan Van de Cloot** heeft het nagerekend: de boomers hebben zo'n 45.000 euro netto overgehouden aan de solidariteit. Zijn dochter zal 60.000 euro moeten afdoeken.
Neyts «Ik loop niet vreselijk hoog op met dat soort vooruitzichten – voor mij is dat nattevingerwerk. »En dat wij de rekening hebben

doorgeschoven naar de volgende generatie, klopt ook niet. Wij sparen in België niet voor een individueel pensioen. Ik betaal geen bijdragen voor mijn eigen pensioen, wel voor dat van diegenen die ons voorgaan – ik betaal voor het pensioen van mijn moeder.
Als het geld over tien jaar echt op is, dan hebben wij daar evenzeer last van als de jongeren. Wij zitten niet op een spaarpot die wij gaan opsouperen. Er is gewoon geen spaarpot!»
Goossens «Pieter Marechal is altijd maar bezig over het kortetermijndenken van de politiek en de vakbonden, maar hij denkt zélf alleen op korte termijn – daar is heel zijn analyse een pijnlijk voorbeeld van. Hij ziet alleen het begrotingstekort van dit en volgend jaar, en vreest dat ze in zijn portefeuille

zitten. (grijnst) Ik deel die vrees. »De club van baron **Buysse** is aan het vergaderen op het World Economic Forum in Davos. Onlangs hebben ze een lijst gemaakt met bedreigingen voor het systeem. Inkomensongelijkheid was één van de grootste, maar daar lees ik niks over bij de jongeren. Socioloog **Richard Wilkinson**, die twee weken geleden in Humo stond, zegt nochtans dat die relatieve ongelijkheid erger is dan absolute armoede: daar *ontwricht* je werkelijk een samenleving mee.
»De naam Wilkinson zou ook wel mogen vallen in zo'n interview met twintigers, vind ik. Maar het blikveld van Marechal reikt helaas maar van De Panne tot de taalgrens.»
HUMO De millennials keren zich af van de vakbonden: het zijn voor

hen instituten die alleen de belangen van de boomers vertegenwoordigen. **Brugpensionen op vijftienvijftig, toe maar.**
Goossens «Die twintigers die nu zeggen dat het hier nog niet zo erg is als in Griekenland, moeten zich toch eens de vraag stellen hoe dat komt. Omdat de vakbonden de grote inkomensongelijkheid bij ons voor een groot stuk hebben kunnen temperen. Toen **Thatcher** en **Reagan** in de jaren tachtig populair waren, was het alleen nog de vakbond die zich kon permitteren om te zeggen: 'Niet met ons'. Nu weten we dat iemand als **Georges Debunne** gelijk had, maar toen was hij publieke vijand nummer één. In de Verenigde Staten en in Engeland zie je welke ravage er wordt aanggericht als bedrijven zonder boe of ba werknemers op straat kunnen

PHOTONIEWS

Ivan De Witte: 'Jongeren overreageren als ze zeggen dat ze geen pensioen meer kunnen verwachten. Zo'n vaart zal het heus niet lopen.'

gooien, en als het collectief overleg wordt gesloopt.
»Het is nogal ironisch dat jongeren als Marechal nu zeggen dat de vakbonden beter zouden zwijgen, want dat het hier zo erg nog niet is. Wel, dat komt ondermeer door de index – één van die dingen waar de vakbond zich pal voor zet. Door de index verhinder je dat diegenen die echt onder aan de ladder staan, eraf gereden worden. Wat wil Marechal dan? Moeten we wachten tot het hier even erg is als in Griekenland of de VS?»
Van Massenhove «Het probleem ligt niet alleen bij de vakbonden. Het h le systeem is verouderd: ook de werkgevers leven nog in een andere tijd.
»Een voorbeeld: we hebben hier in de Financietoren de prikklok afgeschaft. Toen zagen we de vak-

bonden raar opkijken. Dat hadden ze niet zien aankomen: een werkgever die aan het arbeidscomfort van zijn werknemers denkt. Plots kon alle overleg plaatsvinden in een serene, constructieve sfeer – de vakbond is nu onze sparringpartner. Meer werkgevers moeten die weg op: zolang je blijft vasthouden aan een *top down* hi rarchie, zullen de vakbonden nukkig en log blijven, en blijven oreren over klas-sentegenstellingen, het patronaat en de onderdrukking van de werkmens.
»Niemand van de huidige generatie twintigers herkent zich daar nog in. Een vakbond van deze tijd, die luistert naar mensen in plaats van ze voor te kauwen wat ze moeten denken: d t hebben we nodig.
»De babyboomers z lf zijn ook anders gaan denken. Ik was vroe-

ZO D'OUDEN ZONGEN...

In 2000 schreef ik een roman die luisterde naar de in die jaren nog niet besmette naam 'De babyboomers' (Houtekiet). 'ns Kijken hoe de held van dat verhaal, William Quicks, babyboomer par excellence en 'door zijn collega's kortweg Q geheten', t  n over zijn soortgenoten dacht:
'Vanaf de universiteit had Q het gevoel gehad dat hij tot een verdoemde generatie behoorde, een generatie die als een groene schimmel de wereld overwoekerde. In een ingezonden stuk had hij de stelling ontwikkeld dat het belangrijkste kenmerk van de babyboomers hun onvoorstelbare schijnheiligheid was. Uit oorlog waren zij ontstaan, en door oorlog zouden zij weer vergaan.'

Nooit voordien had een generatie zich zo idealistisch voorgedaan. En nooit voordien was een generatie zo hebzuchtig geweest, zo begaan met zichzelf, zo pervers, zo door en door corrupt en dubbelhartig en laf. Ze hadden de planeet bedekt met het ta ie slijm van hun gelijk, hun humor, hun muziek, hun helden, hun idee van schoonheid, zonder zich te bekommeren om wat v  r hen was geweest, of na hen komen zou. Dat had iedere generatie v  r de babyboomers ook gedaan, maar nooit met dezelfde opdringerigheid en arrogantie, met dezelfde onbarmhartigheid en hetzelfde cynisme, en vooral: nooit met dezelfde grenzeloze hypocrisie. Als een lawine waren de babyboomers

over de wereld gerold, onderweg alles opvretend en neermaaiend dat niet was zoals zij. Een pest waren zij, een ziekte, een variant van De waanzinnige veertiende eeuw, de uitbarsting van een tien kilometer hoge vulkaan, een ontzaglijke aardbeving waarvan de wereld nog vijftig jaar zou naschokken. En, doorredenerend: de onbestemde walg en de moeilijk te duiden afkeer die hij altijd had gevoeld, waren niet zozeer gericht op de wereld en de mensheid, nee, het was walg en afkeer van zijn eigen generatie. En dus van zichzelf.'

Het weze hierbij gezegd dat de schrijver het niet noodzakelijk eens is met wat hij zijn held in de mond legt. Vandaag de dag kan ik alleen maar glimlachen bij de wijze woorden van Q. *Hola Pola!* Niet zo zwaar op de hand, kameraad. Hier past enige nuchterheid.
Vooreerst dit: wie is nu eigenlijk een babyboomer? Gaat het om de naoorlogse generatie waartoe ik (43), samen met bijvoorbeeld Ouwe Smurf **Guy Mortier** (82) behoor? Of hoort ook mooie jonge god **Tom Barman** (21) erbij? Laten we liever in rock-'n-rolltermen denken: de babyboomers, dat is di  generatie die groot geworden is met **Elvis**, **Bob Dylan**, **Leonard Cohen**, **The Beatles**, **the Stones**, **The Who**, **The Kinks**, **Them** en, *  la limite*, **David Bowie**, **Roxy Music**, **Pink Floyd** en **Lou Reed**. Knappe muziek, niet? Als je vandaag de dag een twintigjarige gitaarfurk naar zijn helden vraagt, is de kans groot dat hij naar   n van de namen uit dat lijstje grijpt.
Die vermaledijde babyboomers waren nogal creatief, meen ik mij te herinneren (dat geheugen!). Ze vonden bijvoorbeeld uit:

de waterpijp, het lange haar, de pil, de joint, de gitaarsolo van anderhalve minuut en de drumsolo van vijf minuten, de partnerruil, de computer, de vrije liefde, de Formule 1, het WK Voetbal, de Tour, de Olympische Spelen en, boven alles: het popfestival. Toch wel leuke dingen, niet?
Iedere generatie maakt en breekt zichzelf. Iedere generatie sloop muren en richt er nieuwe op. Zonder de overrompelende stootkracht van de babyboomers was er vandaag de dag g  n jeugdcultuur, g  n *casual* manier van omgaan met elkaar, g  n leuke kledij, g  n debatacultuur, g  n lekkere seksualiteit.
Iedere generatie teert op een erfenis en laat zelf een erfenis na. Wat erfdien de babyboomers van hun ouders? De nasleep van twee wereldoorlogen, twee zware financi le crisissen en een land dat half in puin lag. In de late jaren veertig en de vroege jaren vijftig regeerde de schaarste. Tot voor The Beatles waren de straten leeg, de kleur was grijs, de gezinnen arm. Drie dagen aan   n stuk met je lief uit de bol gaan op Rock Werchter op de kap van je ouders, was er toen absoluut niet bij hoor, *folks*. Een klap voor je kop kon je krijgen. En de hummeltjes werden niet op de achterbank van mama's SUV naar school gereden. Akkoord, er waren toen nog geen stoute pedofielen die achter iedere hoek van de straat hun regenjas opentrokken. Maar er waren wel de botergeile paters en nonnen, pastoors, bisschoppen en kanunniken bij wie je op de kamer moest. Ik bedoel maar: *what's the big deal?* I dere generatie moet door haar kinderziekten, haar *verdrietjes*,

haar angsten en verwarringen. En iedere generatie heeft haar eigen pleziertjes, jargon, *inside jokes* en speciaal lekkers.
Feit: de babyboomers waren/zijn met v  len. Steeds nieuwe cohorten baby's rolden in die tijd uit de constant draaiende baarmoeders. En de penissen bl  ven maar spuiten, meestal tegen beter weten in. Vergeet vooral niet: de pil werd pas gemeengoed halfweg de jaren zestig. En toen was het onheil al geschied. Dat de in zelfbeklag wegzinkende Ge-

‘BESTE JONGEREN, GET A LIFE’

neratie Y nu onbekommerd kan vrijen dat de stukken eraf vliegen, zonder dat er kindjes van komen, is ook niet zonder slag of, euh, stoot mogelijk geworden. Ach ja, er is nu aids, bijna vergeten. En volgens de nieuwe lichte seksuologen 'wordt er steeds minder echt gevrijd in Vlaanderen'. Maar is dat mijn schuld?
Kijk, we gaan niet flauw doen: ik zou voor geen geld nu 30 willen wezen, echt waar niet. En toch hebben jullie, twintigers en dertigers, alles kant-en-klaar en op een presenteerblaadje zomaar in de schoot geworpen gekregen. Warm water uit de kraan,

zes maanden op Erasmus in Zaragoza, tot je dertigste op hotel bij pa en ma, op trektocht door de Andes, Nepal, Machu Picchu: *no problemo, hombre*. Wie heeft de computer bedacht? De *tullevis*? De boekdrukkunst? De hele elektronische reutemeteut?
Zo komen we uit bij waar het echt om draait: *the money*. Wat hadden jullie dan gedacht? Dat pa en ma jullie zouden pampere van wieg tot graf? Jullie waren toch voor globalisering? Wel: als het hier niet wil lukken, als hier geen toekomst meer is, geen werk, geen lekker pensioen, geen gezonde lucht, een te grote staatsschuld, emigreer dan, *for Christ's sake!* Als je het hier echt hebt gehad, als de erfenis van pa wat te lang op zich laat wachten, als het hier een beetje stinkt, als het hier wat moeilijker wordt, trek dan je conclusies en wijk uit. Het leven is aan de durvers, de pioniers, de lui die risico's durven te nemen. *Get a life*, godverdomme. Wees geen verliezer. Hang het kieken niet uit. Een flinke trap onder de luie kont zal zeker helpen. Let wel: het is jullie in liefde gezegd. Maar stop dat verlamdende zelfbeklag en doe er wat aan.
Bij wijze van afsluiten nog een goede raad aan alle wonderschone nimfen, modellen, tv-omroepsters, hostesses en aankomende filmsterren: drop die feminiene twintigjarige angelieke *loser* en kies voor een pittige krasse knar (rolmodel: Guy Mortier) die even vlot zijn dikke portefeuille of flitsende Golden MasterCard als zijn nog immer tot tegen het plafond vurende *hobo d'amore* voor jou zal bovenhalen.
Wilfried Hendrickx

► ger een uiterst linkse jongen, en nu plaats ik op z'n minst stevige vraagtekens bij hun discours en communicatiemethoden. En ik ben geen uitzondering: 'progressief' is niet langer een synoniem voor 'fan van de vakbond'.

MAKE LOVE, NOT CHILDREN

HUMO Jongeren van nu groeien op midden in een crisis. Jullie hebben het altijd gemakkelijk gehad, zeggen ze.

Goossens «Dat is zo. De vraag 'Waar gaan wij werken?' kwam niet in ons op. Eventueel: 'Welke job ga ik kiezen?' Het was een glorieperiode, maar niet lang daarna kwam de crash.»

Van Massenhove «Dat gaat op voor de zuivere 68'ers: jullie studeerden af rond 1970, jullie vonden werk en konden aan het leven beginnen. Maar ik ben afgestudeerd in 1977, en toen was de crisis al volop losgebarsten. Mijn generatie had de eerste tien jaar géén uitzicht op werk. Mensen moesten jaren zoeken naar een job, of ze werkten onder hun niveau, en vaak ook onderbetaald. Het was de tijd van *no future*: we wisten niet wat er zou komen. En toen in 1980 Reagan de president werd in de VS, leek het helemaal voorbij. Wij dachten toen écht dat er een derde wereldoorlog zou uitbreken. Het was het einde van de droom van '68. Dus: de twintigers van nu hebben het niet bij het rechte eind als ze de babyboomers voorstellen als een levenslustige generatie die nooit een obstakel op het levenspad gevonden heeft. Halló! En dan heb ik het nu over universitair geschoolden – wie niet het geluk had om te kunnen studeren, voelde zich al helemaal onderdeel van *the lost generation*.»

Neyts «Ik hoorde wel bij de gelukigen die vroeg op de arbeidsmarkt zijn gekomen. Ik zeg altijd: je moest in de jaren zestig al kunstgeschiedenis of politieke wetenschappen gestudeerd hebben om níét absoluut zeker te zijn dat je direct een job zou vinden (*lacht*).»

»Dat is veranderd in de jaren zeventig, maar ik meen toch te lezen dat bedrijven nu opnieuw universitair willen rekruteren nog voor ze afgestudeerd zijn. Het zijn niet de hoogopgeleide jongeren die zich zorgen moeten maken.»

HUMO Nochtans geven enkele van

die twintigers aan flink te betwifelen of ze wel werk zullen vinden. **Van Massenhove** «Als ik de millennials hoor zeggen dat ze geen job zullen vinden, denk ik: jullie hebben ongelijk. En als ze zeggen dat ze het met minder dan hun ouders zullen moeten doen, denk ik: jullie hebben gelijk. Want dit is in de eerste plaats een *demografische* crisis. Het grootste verwijt dat de millennials de babyboomers kunnen maken is: jullie hebben te weinig kinderen gemaakt. De babyboomers zijn de generatie van *'Make love, not children'*. Wij hebben 1,2 kinderen gemaakt in plaats van 2,1 – het aantal dat nodig is om de werkende bevolking te vervangen. Ze zullen gewoon met te weinig zijn om onze welvaart op peil te houden.

»Daar zit aan de andere kant ook een opportuniteit in. Iemand die redelijk opgeleid is – hogeschool, universiteit, of een goeie vakopleiding – zal de jobs voor het uitkiezen hebben. Werkgevers zullen sméken om talent.»

HUMO Hebt u ooit bij uzelf gedacht: wij zijn toch geweldige bofkonten?

Van Massenhove (*lacht*) «Ik niet meteen. De *seventies* waren een naargeestig decennium. Allicht is er nooit een grijzere periode geweest. Iets dat niet mooi gestileerd is, doet nu pijn aan de ogen. Destijds viel móóí design net op, want alles was lelijk en grijs en eentonig. En het was een harde tijd – de

manier waarop over werklozen gesproken werd, bijvoorbeeld, doet qua toon denken aan het racisme van de jaren negentig.»

Neyts «Ik heb me wél altijd een geluksvogel gevoeld. Het is voor onze generatie heel snel gegaan, hè. Mijn ouders hebben vijf jaar onder de bezetting geleefd. Barre tijden, in alle opzichten, en alles wat later kwam, was beter. Maar – en nu wordt het een oudstrijdersverhaal – we kwamen ook van ver: in mijn jeugd hadden we thuis geen warm water. De eerste koelkast kwam in huis toen ik zeven was. En we hebben lang geen auto gehad.

»Je mag ook niet vergeten dat niet álles meezat. Ik heb als penningmeester van de Beursschouwburg nog overbruggingskredieten met een rentevoet van 15 à 18 procent ondertekend! Als mijn collega's toen een huis kochten, vonden ze het normaal dat ze een aantal jaren zeer sober zouden moeten leven. Geen vakantie in het buitenland, geen auto, of een tot op de draad versleten exemplaar. Jarenlang met dezelfde kleren rondlopen. Ik heb de indruk dat jongeren vandaag vinden dat ze een huis *moeten* kunnen kopen, maar dat mag niet ten koste gaan van de nieuwe auto om de vier jaar, en de citytrips mogen natuurlijk ook niet in het gedrang komen. (*fijntjes*) En de ouders moeten – móéten – bijleggen. Ha ja, want die zijn rijk.»

HUMO Het is natuurlijk altijd moei-

lijk om in te leveren. En daar lijkt het toch op: dat de volgende generatie het met minder zal moeten doen.

Neyts «Dat moeten we nog zien, toch? Ik ben een onverbeterlijke optimist. Wat we nu meemaken, is voor een stuk vergelijkbaar met de oliecrisis van de jaren zeventig. Die periode heeft een structurele zwakte van onze economie blootgelegd: onze te grote afhankelijkheid van goedkope olie. Maar dat hebben we toch redelijk netjes overleefd.

»Ik denk dat we er deze keer ook wel achter zullen komen waar onze structurele zwakheden zitten. Als tektonische platen schuiven, krijg je aardbevingen, en soms een tsunami. Dat is pijnlijk, maar daarna vind je wel een nieuw evenwicht. Voor de rest weet ik niet of die doemberichten kloppen. Ik lees in *De Tijd* dat het gemiddelde inkomen de laatste tien jaar met 18 procent is gestegen. Waar praten we dan over?»

De Witte «Jongeren hebben gelijk als ze pleiten voor een hervormd pensioenstelsel, maar ze overreageren als ze zeggen dat ze zelf geen pensioen meer kunnen verwachten. Zo'n vaart zal het heus niet lopen. België blijft nog altijd een land met een uitstekend sociaal systeem. Het moet dringend gecorrigeerd worden, maar het is allesbehalve naar de vaantjes.

»Ik ben ook behoorlijk optimistisch: het zal vooruit *blijven* gaan, in weerwil van alle onheilstijdingen. De socialenetwerkgeneratie zal voor evolutie blijven zorgen. En inderdaad, het ongeremde streven naar rijkdom en welvaart zal afgept worden, maar niet in spectaculaire mate. De twintigers van nu zijn constructief, getalenteerd en absoluut niet apathisch.»

Goossens «De groei kan inderdaad minder groot uitvallen – we leven nu eenmaal in een compleet nieuwe wereld, met China, India, Brazilië die mee de koers bepalen. De nieuwe generatie zou moeten zeggen: we moeten multilateraal werken, en internationaal. Maar waar zit die visie op Europa bij de jongeren? Ik zie hier vooral de kinderen van Siegfried Bracke aan het woord: 'De Dorpsstraat is de belangrijkste straat.' Europa, de wereld? Dat interesseert de mensen niet. Alleen onze straat, onze Vlaamse navel.»

HUMO Zijn de diepe angsten van

Frank Van Massenhove: 'Bij mij is pas heel laat het idee gerijpt dat de ecologische catastrofe het grote probleem van deze tijd is. De vraag is nu: wat gaat de jonge generatie daarmee doen?'

deze generatie vergelijkbaar met die van jullie in de – toch ook donkere – jaren zeventig?

Neyts «Nee. Ik heb toen nooit horen zeggen: 'Vanaf nu zal het alleen maar bergaf gaan'. Ik begrijp ook niet waarom men het nu wél zegt. Ik denk dan: wij hebben het hier goed gehad, maar niet de hele wereld heeft er mee van geprofiteerd. Al die doembodschappen hoeven niet per se te kloppen.»

De Witte «Dat denk ik ook.»

HUMO Er zit wel een stuk hypocrisie in het discours van de millennials: ze hebben een bijna obsceen welvarende kindertijd gekend. Zoals Wilfried Hendrickx zegt in zijn column: drie dagen op kosten van

ma en pa op Pukkelpop gaan rondhangen was vroeger níét normaal. **Van Massenhove** «Natuurlijk heeft de Generatie Y geprofiteerd van de welvaart die hun ouders gecreëerd hebben. Maar de babyboomers hebben op hun beurt ook geprofiteerd van wat hun ouders na de Tweede Wereldoorlog hebben opgebouwd.

»Dan moeten we niet de pretentie hebben om die jongeren nu als hypocriet te labelen. Je kan niet van jongeren verwachten dat ze doen alsof er geen smartphones bestaan, en dat ze een auto als een luxeding gaan beschouwen. Wat je die jongeren wel moet zeggen: 'Wij hebben daar hard voor moeten werken.'»

VERBODEN TE VERBIEDEN

HUMO Het idee leeft dat babyboomers, door hun grote aantallen, zwaar wegen op het beleid.

Neyts «Maar nee: mijn generatie is stilaan wég uit het parlement. U zou het moeten natellen, maar ik denk niet dat wij daar nog de plak zwaaien.»

Van Massenhove «In de politiek komen nu de veertigers. De oude krokodillen schuiven langzaam uit beeld. Een goeie zaak: ik vind die veertigers behoorlijk no-nonsense. Da's meteen mijn advies aan de millennials: zoek toenadering tot die politieke generatie.»

HUMO Maar wordt het beleid niet te

veel afgestemd op jullie bevolkingsgroep? Je kunt bijna voorspellen: de dingen die de boomers fysiek niet meer kunnen, worden verboden. Nu ze oud zijn en bekommerd om hun gezondheid, mag niemand nog roken op café. Nu ze trager en bijziend worden, duiken overal flitscamera's op om de snelheid laag te houden. Er worden overal rusthuizen gebouwd, maar om je kinderen in een kleuterschool in te schrijven, moet je twee weken op de stoep kamperen.

Neyts «Ik heb niet de indruk dat wij dat zijn, echt waar. U zou dat moeten nakijken. Wij zijn de oude libertijnen die nog altijd zouden voortdoen zoals vroeger – als we zouden mogen. Het is de generatie na ons die de teugels strakker aanhaalt. **Bart De Wever** is voor mij het typevoorbeeld van de generatie na ons. En zijn idool **Theodore Dalrymple**.»

Goossens «Daar heb je voor een stuk gelijk. Er zit bij de babyboomers een percentage anarchisten dat ook qua roken en levensstijl niet van verboden wil weten. Denk aan Luc Van den Bossche, die in het ziekenhuis lag te roken.

»Maar toch vind ik dat die visie op de boomers voor een stuk klopt. Ik zit weleens tussen zo'n gezelschap: als je al dat oud volk bezig hoort... Tjonge, er wordt een potje afgezaagd. Ik vind het soms stuïtend: *'Mijn aandelen zijn gecrasht. En het dak lekt!'* (*lacht*)

»En doordat ze met zoveel zijn, dreigen ze ook het straatbeeld te bepalen. De deuren gaan op slot, die sfeer. En daarbij nog een paar Dalrymples die erop inspelen: dat is kassa als je naar de verkiezingen gaat. Dáár zit een echt spanningsveld met die jongeren: wat een grijze, mufte samenleving krijg je hier! Ik zou iedereen aanraden om eens naar Kinshasa te gaan. Dat is wel wat anders, qua sfeer. Veel prettiger.

»Het vreemde is dat het lijkt alsof die jongeren zich daaraan spiegelen. De generatie van nu, dat zijn precies al ouwe venten, echt waar! Wanneer ben ik me voor mijn pensioen gaan interesseren? Toen ik 55 was of zo. Vóór die leeftijd dacht je daar nog niet aan! Nu doen ze al aan pensioensparen vanaf hun twintigste. Man, man, man. Goed, het is hun recht en ze doen er verstandig aan, maar dat is toch geen perspectief voor een samenleving?»

Jeroen Maris en Raf Weverbergh
Foto's Thomas Legrève